

Preek 5-7-2020

Schriftlezingen: Zacharia 9:9-12, Mattheus 11:25-30

Kerntekst: Mattheus 11:28

Thema: 'Rust'

Gemeente van Jezus Christus,

Mensen hebben rust nodig. Het is belangrijk dat we met enige regelmaat de tijd krijgen om even onze vaste bezigheden en verplichtingen af te leggen, om te kunnen ontspannen. We hebben vakantie nodig. Ja, ook na coronatijd, waarin we onverwacht met elkaar wat meer thuis hebben gezeten. Of misschien juist wel na de in allerlei opzichten intensieve coronatijd. Niet voor niets wezen veel scholen de mogelijkheid af om kinderen in de vakantie via een zomerschool lesstof in te laten halen. Rust is belangrijk, zowel fysiek als geestelijk. Je lichaam heeft beperkingen, je kunt niet eindeloos door gaan. Wie burnout is geweest heeft dat aan de lijve ervaren. Maar het is ook belangrijk om even een periode te hebben waarin je wat afleiding vindt van al je vaste verantwoordelijkheden. Even de spanning eraf, wat nieuwe energie en inspiratie opdoen. Mensen hebben rust nodig. Maar waar vind je rust? Daar zijn heel wat mensen naar op zoek. Toen ik op google intypte 'rust vinden', kreeg ik in minder dan een seconde 31,7 miljoen zoekresultaten. Hoe vind je rust, ook voor jezelf. Vrede met de dingen?

De onrustbarende golven van het leven

Want er zijn nogal wat dingen die onrustbarend zijn in het leven. Alleen al de zorgen die je je kunt maken om de toekomst. Hoe zal het verder gaan met je baan waar het niet zo lekker liep? Krijg je die promotie? Hoe gaat het verder wanneer je ontslag hebt gekregen? Wanneer je tijdelijke contract niet werd verlengd tijdens de coronacrisis. Hoezeer kunnen mensen met financiële zorgen daar niet onder gebogen gaan. En niet alleen je eigen toekomst kan je zorgen baren, ook die van je gezin, je kinderen. In wat voor wereld groeien zij op? Hoe gaat het op school? Hoe ontwikkelen ze?

Ons moderne leven is complex, we zitten verbonden in een netwerk van verantwoordelijkheden en verplichtingen. Soms moet je beslissingen nemen waar je helemaal niet klaar voor bent. En wat is dan wijsheid? En hoe zit het met de idealen van je leven? En wat zijn er niet voor idealen, elke politieke groep houdt er zo zijn eigen set idealen op na. En zeker wij christenen kunnen naar onszelf en anderen nogal moralistisch zijn. Een hoog ideaal waar alles aan zou moeten voldoen. Maar hoe vaak leef je zelf niet eens volgens je eigen idealen.

En dan kan ook wat je met je meedraagt een last zijn op je levensweg. Dingen die je hebt meegemaakt, waar je eigenlijk nog steeds gebukt onder gaat. Een verdriet dat je nooit heeft losgelaten. Dingen waar je je schuldig om voelt, die je probeert te compenseren.

En wat is de zin van dit alles? Het kan je soms aanvliegen.

Zo zijn er nogal wat zaken die ons onrustig kunnen maken. Dat alles is heel menselijk. En vaak vinden we daarin wel een weg. Mensen zijn veerbaar en het leven is een eindeloze bron van inspiratie en kracht. Mensen zijn creatieve wezens, vinden altijd weer oplossingen en nieuwe wegen. Maar tegelijkertijd zijn we als mens ook kwetsbaar. Er hoeft maar iets kleins te gebeuren om ons uit evenwicht te brengen. En dat geldt helemaal de mensen die niet zo gemakkelijk mee kunnen in de maatschappij. Die al snel over de rand dreigen te vallen.

Dat zijn de mensen die Jezus op het oog heeft wanneer hij het heeft over de mensen die belast en beladen zijn. Het zijn de mensen die niet meetellen in de maatschappij van toen: vrouwen, de armen, het simpele volk van Galilea. De mensen die gebukt gaan onder het zware juk dat hen wordt opgelegd door de farizeeën en schriftgeleerden. Ja, er is een hoog ideaal en daar moeten ze aan voldoen. Maar wat voor een schriftgeleerde -die zijn hele leven in de schrift studeert- al moeilijk is, is onmogelijk voor de ongeleerde mensen.

De uitnodiging

Waar vinden mensen rust? Wanneer je een tijdschrift als de Flow of de Happinez open slaat vindt je daar allerlei antwoorden op. En vooral: dat je die rust in jezelf moet zoeken, zelf vrede moet krijgen met dingen, beter moet omgaan met... Je bent zelf de stuurman van je levensbootje, alleen jij kunt dingen veranderen, door anders te reageren. U kent het wel, dat soort zelfhulp artikelen.

Ook in Jezus' tijd deden al veel teksten de ronde met praktische levenswijsheid. Wij kennen sommige van die boeken uit het eerste Testament, Spreuken en Prediker, maar er waren in die tijd meer verzamelingen van dergelijke teksten bekend. (Jezus' woorden verwijzen hier bijvoorbeeld naar een passage uit het wijsheidsboek Jezus Sirach, dat bij onze Rooms-Katholieke broeders en zusters wél in de canon is beland). De hoofdlijn van dergelijke wijsheidsboeken is: wie in het leven de juiste beslissingen wil nemen, een goede weg wil gaan door het leven zonder al teveel obstakels, die moet de weg van de wijsheid gaan. Dan vindt je werkelijk rust. En die weg van de wijsheid was trouwens iets heel praktisch. Wijsheid staat tegenover dwaasheid: de kortzichtigheid, onnadenkendheid. Over wijsheid werd met grote eerbied gesproken. In die tijd werd zelfs de wijsheid gepersonifieerd tot een macht die al voor de schepping bij God aanwezig was. Spreuken 8 is daar een voorbeeld van.

Duidelijk was: rust en vrede vindt je door er naarstig naar te zoeken. Dat vraagt tijd en aandacht. Dat is iets voor wijzen en verstandigen. Volgens de Grieken voor de filosofen. De mensen die de tijd en de mogelijkheden hebben om eens rustig na te denken over het leven. Voor de Joodse geleerden: de schriftgeleerden en farizeeën. De mensen die onderwezen zijn in de Thora en die dat pad kunnen volgen. Dat is de weg die God aan de mens heeft gegeven. Jezus stemt met dat laatste in.

Maar voor Jezus is er één ding radicaal anders: Gods woorden zijn verborgen voor de wijzen en verstandigen en geopenbaard aan de kleine kinderen. Verborgen voor wijzen en verstandigen. De mensen van wie je zou verwachten dat zij wel geschikt zijn om Gods woorden te ontvangen, zij bewegen zich al de goede kant op in hun denken. De wijzen en verstandigen. De mensen die denken dat ze door maar genoeg te studeren en te leren wel de waarheid kunnen achterhalen. De mensen die denken dat zij die waarheid in pacht hebben. De mensen die neerkijken op andere mensen omdat ze niet voldoen aan de hoge idealen.

Het is de typische omkering van het evangelie en hier functioneert het als een soort tussentijdse conclusie in het evangelie van Mattheus. Dezelfde conclusie als van Paulus: wat voor de wereld dwaas is, heeft God uitgekozen, om de wijzen te beschamen. Onze tekst zegt: aan jonge kinderen wordt het geopenbaard. Jonge kinderen, dat zijn kinderen die afhankelijk zijn van de ouders. Die zelf nog hun zegje niet kunnen doen, niet in staat tot beslissingen. Het zijn de mensen die Jezus op het oog heeft: de mensen die doorgaan voor ongeleerd en dwaas, voor onbekwaam tot goed leven. Misschien juist wel voor de kinderen. Die hebben nog minder hun eigen trots, hun eigen leven. Die hoeven niet alles onder controle te hebben. Die staan open voor een goed verhaal.

Anders dan wereldwijsheid is de wijsheid van het evangelie. Het is een wijsheid toegankelijk voor de mensen zonder status, zonder pretentie. Geloven in Jezus vraagt geen ingewikkelde kennis van leerstellingen. Het is een praktische levenswijsheid, verbonden met Jezus en de weg die hij gaat. Ja, volgens mij is dit zelfs voor ons een beetje moeilijk. Want ook wij zien geloven vaak als iets conceptueels. Je moet er toch over kunnen nadenken. Onze vormen sluiten daarop aan: de preek om

over na te denken, bijbelstudies. Maar Jezus wijst naar de kleine kinderen. Aan hen is het geopenbaard. Aan jullie. En misschien moeten we daarom als kerk eens goed nadenken hoe we verder gaan na corona.

De echte wijsheid wordt geopenbaard aan de onwaarschijnlijkste ontvangers: de mensen van wie je misschien niet verwacht dat het grote gelovigen kunnen worden. Daarom is Jezus' uitnodiging ook zo radicaal open: Komt állen tot mij.

In de leer bij Jezus

Zo is die Jezus anders dan al die andere filosofen en leraren uit die tijd en uit onze tijd. Zachtmoedig en nederig van hart, zegt de tekst. Hij eist niet allerlei kunde en kennis, hij geeft. Gratis. Die Jezus, hij heeft iets wat niemand anders heeft. Jezus plaatst zich hier op één lijn met de Wijsheid zelf, waar zijn tijdgenoten zo vol van zijn.

Kom tot mij en leer van mij. Nee, Jezus' oproep hier is geen vorm van zelfhulp. Niet: als je in Jezus' gelooft dan heb je vrede met jezelf, dan ben je er. Nee, het is een uitnodiging om te leren. Leer van mij. De willibrordvertaling vertaalt het heel doeltreffend: kom bij mij in de leer. Dus niet opnieuw een intellectuele bezigheid. Maar stapje voor stapje leren wat wijsheid is. Zo is de weg van Jezus, de weg waarop we werkelijk vrede vinden, echte rust vinden. Rust in alle beslommeringen.

Je zou kunnen zeggen: de ware wijsheid -de zin van het leven- vind je misschien wel niet door er heel erg naar te zoeken. Die vind je niet bij al die wereldwijzen. Niet via de weg van het denken. Maar die vind je misschien wel door gewoon de weg van Jezus te gaan.

En dat is geen zware weg, dat is een lichte last. Want het is geen denksysteem dat moet kloppen. Nee, misschien is er juist wel ruimte voor het niet weten. Niet overal een mening over hebben. Het is geen bedrijf waarin je moet presteren. Je mag vallen en weer opstaan.

Nee, Jezus houdt ons hier niet voor dat al onze problemen voor ons worden opgelost. Maar we krijgen het vertrouwen. Dat we er niet alleen voor staan. Een rust omdat we ons gedragen weten. En dat heeft alles te maken heeft met wat Gerrit Achterberg zo mooi zei: Gij hebt dit broze bestaan gewild. Dát is het diepe geheim van de wereld. (Een God die niet loslaat wat zijn hand ooit begon. En een wereld die niet zonder haar Schepper kan.)

Die wijsheid is eigenlijk het einde van al onze grote woorden. Daar begint het luisteren. Vol vertrouwen, als een kind op de schoot van de moeder, zegt Psalm 131. En zo wil ik ook eindigen, met een vrije bewerking van Psalm 131 door Huub Oosterhuis:

Gij

Ik waan mij niet wijzer
Ik weet mij niet meer dan een mens
Keer mij niet af van mijn naaste
Droom geen hoogdravende dromen
Ik heb mijn bestemming erkend
Mijn ziel is tot rust gekomen.

Een kind dat gedronken heeft
En rust aan de borst van zijn moeder
Zo is mijn ziel in mij.

Ik wacht op U, ik wacht

Van nu af tot in eeuwigheid
Omdat uw naam verluidd

Ik zal er zijn.

Amen.